

від дієти. Групу собак яка була задіяна в експерименті піддавалася тренуванням по 20 хвилин на день, 5 днів на тиждень. Досліди проводили 8 тижнів дотримуючись при цьому встановленої дієти для кожної підгрупи. Впродовж цих 20 хвилин люди виконували наступні дії: 3 хвилини дозволяли собаці вільно обстежити приміщення в якому проводились тренування. На протязі наступних 10 хвилин собаку ніжно погладжували та масажували при цьому спокійно розмовляючи з нею. Решту 7 хвилин собаку навчали командам (до мене, сидіти, лежати). Для реєстрації результатів експерименту у собак також відбирали зразки крові на дослідження концентрації кортизолу та адренкортикотропного гормону. Взяття крові відбирали на третій, дев'ятнадцятий, тридцять третій та шістдесятій день.

Результати досліджень: Результати зазначені в статті [1] вказують на те що експеримент з контактом та зміни раціону були вдалим та принесли свої результати. На протязі 8 тижнів у групи собак з якими проводили експеримент візуально відмічали зниження стресу та покращення поведінки в цілому. До того ж в даних тварин періодично брали аналіз крові на рівень кортизолу (або "гормону стресу") і адренкортикотропного гормону (АКТГ), який також активно синтезується при стресі. За результатами досліджень крові було також встановлено зниження рівня стресу. Також було відмічено що собаки які вживали преміальну дієту змінювали свою на більш спокійну впродовж коротшого проміжку часу. Собаки які не були задіяні в експерименті але вживали преміальну дієту теж показали зміни в поведінці. Хоч вони і були не суттєвими в порівнянні з дослідною групою.

Висновки: За результатами які вказані в статті [1] можна стверджувати що контакт з людьми дійсно змінює поведінку у новоприбулих собак. Вони стають більш лагідними та спокійними. І це дає більші шанси на те що їх заберуть з притулку в нову домівку. Також оскільки тварини при контакті стають більш спокійнішими, буде відмічатися зменшення випадків конфліктів між новоприбулими тваринами та тими які мешкають в притулках уже певний час. Зміна дієти теж дала свої результати. Групи собак які мали преміальну дієту теж проявляли зміну в поведінці. Однак зміна дієти не мала таких значних результатів як контакти з людьми. До того ж група собак яка мала преміальну дієту але була позбавлена контакту з людьми візуально майже не проявляла змін. Зміни були помітні тільки при дослідженні зразків крові. Тож можна сказати що без програми по зміні поведінки тварин, покращення їхніх раціонів не буде давати бажаних результатів. А в притулках які обмежені в коштах це призведе до додаткових витрат. Останнім часом в притулках для тварин все більше звертають увагу на поліпшення стресових умов. В деяких країнах навіть запроваджена нова професія –обіймач собак. Суть професії закладається в контакті з тваринами задля покращення їх поведінки. Для даної професії не потрібні кваліфіковані спеціалісти, а фінансові затрати не є суттєвими. Однак результати не змусять себе довго чекати. Адже з точки зору клієнтів притулки де тварини проявляють агресію не лише на них а і на персонал є менш привабливими. А от притулки де тварини не проявляють агресії користуються більшою популярністю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Effects of a program of human interaction and alterations in diet composition on activity of the hypothalamic-pituitary-adrenal axis in dogs housed in a public animal shelter, JAVMA, 2002, Vol 221, No. 1, pp. 1145-1147.

УДК: 619:616.34–602:616–085:636.7

УМАНСЬКА К.С., студент спеціаліст

Науковий керівник –**САМОРАЙ М.М.,** доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ГАСТРОЕНТЕРИТ СОБАК – ПОШИРЕННЯ, СИМПТОМИ ТА ЛІКУВАННЯ

У дипломній роботі наведені дані щодо поширення хвороб собак зареєстрованих у клініці м. Харків, висвітлена породна, вікова і нозологічна структура хвороб, показано поширення гастроентериту у собак різної етіології, встановлено причини хвороби, проведено аналіз ефективності лікування собак за парвовірусного

ентериту і гастроентериту аліментарного походження. Згідно статистичних даних серед собак, які поступили на лікування в клініку у 2019 році, частіше реєстрували собак сторожових порід – 30,0 %, кімнатних – 20,0 %, мисливських – 18,0 %, безпородних – 15,0 %, метисів – 13,0 %, рідше хворіли бійцівські – 4,0 %.

Ключові слова: гастроентерит, аліментарний гастроентерит, парвовірусний ентерит, поширення, симптоми, лікування.

Серед хвороб собак значне місце займає патологія органів травлення. В значній мірі причинами цих захворювань є порушення годівлі тварин. Частою причиною патології органів травлення є використання дешевих, неякісних, малопоживних і важкозасвоюваних кормів, негативний вплив має різкий перехід з одного типу годування на інший. Серед незаразних хвороб системи травлення частіше зустрічається аліментарний гастроентерит. Причиною інфекційних ентеритів в більшості випадків є дія вірусів, які відносяться до родини Parvoviridae або Coronaviridae. Нерідко причиною гастроентеритів можуть бути різноманітні гельмінтози.

Стан здоров'я собак, інтенсивність росту і розвитку молодяку визначається характером і інтенсивністю біохімічних процесів, які відбуваються всередині клітин і тканин організму. Тому кожна тварина вимагає безперервного надходження із зовнішнього середовища кисню, води і поживних речовин, що ід таких чинників як утримання, догляд та годівля. Для нормального функціонування організму собаки необхідна певна кількість енергії, білків і амінокислот, вуглеводів, ліпідів і жирних кислот, мінеральних речовин і вітамінів. Саме якісна і повноцінна годівля забезпечує потребу тварин в поживних речовинах, має вирішальний вплив на здоров'я, темпи росту і розвитку, будову тіла, постійну живу масу та середню вгодованість. Порушення в надходженні в організм собаки необхідних поживних речовин викликає зміни в їх обміні та засвоєнні організмом, що супроводжується порушенням діяльності всіх його систем, зменшенням стійкості організму до захворювань. Часто порушення традиційного типу живлення є причиною гастритів чи гастроентероколітів, які пізніше можуть ускладнюватися гепатитом і панкреатитом, а смертність внаслідок захворювання органів травлення стоїть на другому місці після смертності від серцево-судинних патологій [1,2, 3,4].

Найбільш характерними ознаками хвороб органів травлення є порушення апетиту, прийому корму і води, відрижка, блювання, розлади акту дефекації та зменшення маси тіла аж до виснаження [5, 6].

Мета кваліфікаційної роботи – провести дослідження вікових, породних та нозологічних аспектів різних хвороб собак, виявити поширення та етіологію аліментарного гастроентериту та парвовірусного ентериту собак, які поступали в клініку «Санна вет» м. Харків і дати порівняльну характеристику ефективності лікування хворих тварин.

Новизна роботи полягає в тому, що проведено дослідження розповсюдження внутрішніх хвороб собак, їх видову та породну, нозологічну динаміку в клініці «Санна вет» м. Харків. Запропоновані схеми та проведено лікування собак за аліментарного гастроентериту та парвовірусного ентериту.

Аналізуючи статистичні дані ветеринарного обліку встановлено, що протягом 2019 року в лікарню поступило 1650 собак різних порід, з яких 18,0% це німецькі вівчарки, 4,0% – кавказькі вівчарки, 8,0% – ротвейлери. Собаки мисливських порід такси – 6,0 %, спанієлі – 7,0 %, лайки – 5,0 %; кімнатні: померанський шпиц – 11,0 %, йоркширський тер'єр – 9,0 % і 4,0% бійцівських собак (бультер'єри і пітбультер'єри, стафорширські тер'єри). Часто (13,0 %) хворіли метиси (собаки змішаних порід від породистих нащадків). Значна частка захворювань припадає на безпородних собак – 15,0%.

Аналіз структури внутрішніх хвороб тварин показав, що найчастіше діагностували ураження органів травлення 47,4 % від загальної кількості хворих, рідше патологію органів дихання – 17,6 %, хвороби спричинені порушенням обміну речовин – 13,0 %, ураження сечової – 11,0 %, серцево – судинної – 8,0 %, та нервової – 3,0 % систем. Через недотримання власниками графіку щеплень, у тварин виникають інфекційні захворювання (парвовірусний ентерит, чума м'ясоїдних).

Серед хвороб органів травлення реєстрували стоматит реєстрували у 5,0 % тварин, гастрит – 38,0 %, гастроентерит – 42,0 %, гепатит – 2,0 %, розширення шлунка – 4,0 %, панкреатит – 2,0 %, непрохідність кишечника – 4,0 %, асцит – 3,0 %.

У собак, зареєстрованих у клініці, причиною гастроентериту частіше були аліментарні фактори. За 2019 рік було зареєстровано 55,8 % тварин які поступили з діагнозом аліментарний гастроентерит. За збору анамнезу було встановлено, що частіше причиною хвороби було згодовування неякісних кухонних відходів, різкий перехід з сухих кормів на натуральні продукти, введення в раціон кормів які раніше не згодовувались, або мають гострі спеції, у молодняку – раннє переведення цуценят з годівлі материнським молоком на кормові суміші, без урахування їх відповідності для даного віку тварин.

Гастроентерит вторинного походження діагностували у 44,2% собак, з них у 63,2 % тварин діагностували парвовірусний ентерит. Частіше ним хворіє молодняк. Із анамнестичних даних було встановлено, що причинами захворювання були порушення графіку профілактичних щеплень, або взагалі відсутність щеплень. Тварини заражалися під час контакту з іншими тваринами (вірусоносіями), за їх вигулювання. Діагноз на парвовірусний ентерит ставили враховуючи епізоотичний стан м. Харків (місто неблагополучне по даному захворюванню), типові симптоми хвороби, відсутність або недотримання графіку профілактичних щеплень.

Аналіз структури хвороб собак показав, що внутрішні хвороби реєстрували у 43,0 %, паразитарні – у 21,0 %; інфекційні – у 16,0 %, акушерські і гінекологічні – у 11,0 %, і найменша частка припадає на хірургічні хвороби – 9,0 %.

Серед внутрішніх хвороб тварин найчастіше діагностували хвороби органів травлення – 47,4 %, органів дихання – 17,6 %, спричинені порушенням обміну речовин – 13,0 %, сечової системи – 11,0 %. Рідше – хвороби серцево-судинної – 8,0 %, та нервової – 3,0 % систем.

Гастроентерит у структурі хвороб органів системи травлення займав – 42,0 %, гастрит – 38,0 %, решта – 20 % припадало на стоматит, непрохідність кишечника, гепатит розширення шлунку, панкреатит і асцит.

Найчастіше на гастроентерит хворіли цуценята віком до 6 місяців: кімнатні – 91,5 %, безпородні – 90,0 %, метиси – 83,0 %. Рідше сторожові – 78,8 %, мисливські – 66,6% і бійцівські – 60,0 %.

Гастроентерит аліментарного походження встановлений у 55,8 % тварин, з них 60,7 % – цуценята до 6 місячного віку, у 44,2% хворих собак встановлено гастроентерит вторинного походження, з них – 63,2 % парвовірусний ентерит.

Ефективність лікування гастроентериту аліментарного походження становила 100 %, за тривалості лікування 4–7 днів; за парвовірусного ентериту летальність склала – 23,8 %, одужало – 76,2 % тварин, рецидиви відзначали у 19 % собак, тривалість лікування – 7–10 днів

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Майоров А.И. Болезни собак: Справочник – М.: Колос, 2001. – 472с.
2. Бурлака В.А. Кінологія: утримання та годівля собак: Навчальний посібник / В.А. Бурлака, Н.В. Павлюк, В.М. Степаненко [та ін.] //– Житомир: Видавництво «Волинь», 2004, –412 с.: іл.
3. Симсон Дж. Болезни пищеварительной системы собак и кошек / Дж. Симсон, Р.Уильзе [пер с англ. Г.Н. Пимочкиной]; под ред. В.В. Гриценко. – М.: Аквариум Бук, 2003. – 496 с.
4. Кондрахин И.П. Болезни органов пищеварения у собак / И.П. Кондрахин, Л.С. Оводкова// – М.: ВНТИ Центр, 1991. – С. 15–17.
5. Болезни собак /А.Д. Белов, Е.П. Данилов, И.И. Дукур [и др.] –М.: Колос, 1995.–368 с.
6. Старченков С.В. Болезни собак и кошек: Учебное пособие . – СПб.: Издательство «Лань», 2001. – 560с.

УДК: УДК 619:616.7:636.8

ПОЛЩУК А.М., студентка 2 курсу

Науковий керівник – **КОЗІЙ В.І.**, доктор вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

anastasia.pollishchuk@gmail.com

АЛЬТЕРНАТИВИ ЕКСПЕРИМЕНТАМ НА ТВАРИНАХ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Довгий час тварини часто використовувалися як наочний навчальний матеріал в рамках біологічної, медичної чи ветеринарної освіти. В таких випадках відносини між тваринами та студентами зазвичай